

РЕШЕНИЕ

№ 423

гр. Русе, 28.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РУСЕ, V ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Татяна Т. Илиева

при участието на секретаря Миглена Ц. Кънева
като разгледа докладваното от Татяна Т. Илиева Гражданско дело №
20234520105679 по описа за 2023 година

Предявени са установителни иски по реда чл.422 от ГПК.

Ищецът „АПС България“ ЕООД твърди, че на 14.02.2019 г. ответницата М. В. Й. сключила договор за потребителски кредит № 273410 със „Сити Кеш“ ООД, по силата на който получила сумата от 802.59 лева, срещу което се съгласила да върне 12 броя вноски от по 218 лв. в срок до 14.02.2020 г., когато е падежирала последната вноска, съгласно Погасителен план, неразделна част от договора. Уговорен бил и фиксиран лихвен процент в размер на 40.05 %, както и годишен процент на разходите в размер на 48.63 %. В чл. 31, ал. 3 от Общите условия по договора за потребителски кредит страните се съгласили, че длъжникът ще дължи обезщетение за забава в размер на действащата законна лихва върху забавената сума за всеки ден забава. Договорът бил сключен като част от системата за предоставяне на финансови услуги от разстояние, организирана от кредитодателя, при което от отправяне на предложението до сключване на договора страните използвали средства за комуникация от разстояние. При сключването му на ответника била предоставена цялата информация, изисквана по закон.

Ответницата не изпълнила в срок задълженията си по договора за кредит.

С Договор за продажба и прехвърляне на вземания /Цесия/ от 13.01.2022 г. „Сити Кеш“ ООД като цедент прехвърлило своите вземания към длъжника по описания договор за потребителски кредит на цесионера „АПС БЕТА БЪЛГАРИЯ“ ЕООД. Длъжникът бил уведомен за цесията на посочения от него настоящ адрес на дата 21.03.2022 г., както и със СМС на посочения от него телефонен номер. Длъжникът

не изпълнил в срок задълженията си по Договора за потребителски кредит до изтичането на крайния срок за погасяване на кредита.

Поради това ищецът подал заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.410 ГПК срещу ответницата и по образуваното ч.гр.д.№ 4631/2023 г. по описа на РС-Русе, срещу издадената заповед била подадено възражение за недължимост на сумите.

С оглед изложеното, моли да бъде постановено решение, с което да се признае за установено че ответницата М. В. Й. дължи на „АПС БЕТА БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, сумата в общ размер 1068.06 лв., от които: 1) главница в размер на 802.59 лв.; 2) договорна възнаградителна лихва в размер на 110.63 лв. за периода от 14.02.2019 г. до 18.02.2020 г.; 3) законна лихва за забава в размер на 154.84 лв. за периода 18.02.2020 г. - 30.08.2023 г. и 4) лихва за забава от датата на подаване на заявлението в съда до окончателно изплащане на главницата.

Ответницата депозира отговор на исковата молба, в който оспорва изцяло обстоятелствата, изложени в исковата молба.

Ответницата не дължала плащания за лихви и други вземания по сключения Договор за паричен заем № 330133 от 24.06.2019 г., предвид неговата нищожност - същият не отговарял на изискванията на чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1, т. 10 от Закона за потребителския кредит, като с отговора навежда възражение за неговата нищожност.

При определянето на годишен процент на разходите от 48,63 % не били посочени взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР по определения в Приложение № 1 начин, каквото било изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. В договора липсвала конкретизация относно начина, по който бил формиран посоченият ГПР, което водело и до неяснота относно включените в него компоненти, а това от своя страна било нарушение на основното изискване за сключване на договора по ясен и разбираем начин (чл. 10, ал. 1 от ЗПК). При липсата на данни за наличие на други разходи по кредита можело да се направи извод, че единственият разход за потребителя била предвидената в договора възнаградителна лихва и при това положение не ставало ясно как е формиран ГПР от 48.63 %, т.е. какво друго било включено в ГПР извън фиксирания годишен лихвен процент от 40.05 %. Неясното определяне на ГПР било самостоятелно основание за нищожност на договора, съгласно чл. 22 ЗПК.

Нарушено било и законовото изискване за минимален размер на шрифта, с който да бъде отпечатан договорът и всички негови елементи. В тази връзка чл. 10, ал. 1 от ЗПК изисквал всички елементи на договора за кредит да са представени с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12. Неспазването на това изискване се санкционирало с недействителност на договора за кредит – чл. 22 от ЗПК.

На основание чл. 111 от ЗЗД ответницата прави и възражение за изтекла

погасителна давност по отношение на претендираните от ищеца възнаградителни и мораторни лихви. За претендираната договорна лихва за периода 14.02.2019 г. - 18.02.2020 г. давността изтекла, считано от 19.02.2023 г. За претендираната лихва за забава за периода 18.02.2020 г. - 30.08.2023 г., такава не се дължала от 18.02.2020 г. до 30.08.2020 г. поради погасяването ѝ по давност.

Претендира отхвърляне на претенциите и заплащане на направените в производството разноски.

От събраните по делото доказателства, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Видно от приложеното ч.гр.дело № 4631/2023 г. по описа на РС-Русе, в полза на ищеца в настоящото производство е издадена заповед за изпълнение по чл.410 от ГПК срещу М. Й. за сумите: 802.59 лв. главница по Договор за потребителски кредит № 273410/14.02.2019 г., сключен с кредитора “Сити Кеш”ООД, 110.63 лв. договорна лихва за периода 14.02.2019 г. – 18.02.2020 г., 138.42 лв. лихва за забава за периода 18.02.2020 г. – 30.08.2023 г. и 125 лв. деловодни разноски.

Същевременно с разпореждане от 07.09.2023 г. заповедният съд е оставил без уважение заявлението на “АПС Бета България” ЕООД за издаване на заповед по чл.410 ГПК за сумите: 612.78 лв. договорна неустойка и 470.63 лв. незаплатени такси.

Предвид постъпилото възражение за недължимост на сумите от страна на длъжника, съдът указал на заявителя, че може в 1-месечен срок да предяви иск за установяване на вземането си. Разпореждането е връчено на страната на 18.10.2023 г., а исковата молба, въз основа на която е образувано настоящото дело, е депозирана в съда на 30.10.2023 г.

На 14.02.2019 г. е сключен договор за паричен заем Кредирект № 273410 между заемодателя „Сити Кеш” ООД и заемателя М. В. Й., по силата на който на ответницата е предоставен заем в размер на 1000 лв. Договорът се сключва за срок до 14.02.2020 г., когато е последното плащане по него, при следните параметри: ГЛП 40,05 %, годишен процент на разходите 48,44 %, обща сума за плащане 1274.28 лв.

Договорът предвижда задължение за заемателя в 3-дневен срок от усвояване на заемната сума да представи обезпечение: поръчител или банкова гарация, пре неизпълнението на което дължи неустойка в размер на 1341.72 лв., която се начислява автоматично от подписване на договора и се заплаща разсрочено, съгласно погасителния план.

В приложения към исковата молба лог файл е отразено, че е наредено плащане на 1000 лв. по Изипей. Доказателство за плащането е представено с доп.становище от 22.01.2024 г. В съдебно заседание пълномощникът на ответницата изрично заявява, че не оспорва сключването на горния договор, както и получаването на сумата от 1000 лв.

На 13.01.2022 г. е сключен договор за продажба и прехвърляне на вземания, по силата на който „Сити Кеш“ ООД прехвърля на „АПС Бета България“ ЕООД портфолио с вземания, заедно със съпътстващите гаранции на цесионера, описани в Анекс 1 към договора. Такъв анекс също е представен допълнително на 22.01.2024 г. и в него действително фигурира вземането по процесния договор за заем, сключен с ответницата.

По електронната поща на М. Й. е изпратено и уведомление за цесия на 15.07.2022 г. от „АПС Бета България“ ЕООД.

Пълномощникът на ответницата представя разписки, издадени от „Изипей“ АД, от които е видно, че на 19.03.2019 г. по сметка на „Сити Кеш“ е преведена сумата 218 лв., на 30.04.2019 г. – 228 лв., плюс още 10 лв., на 25.07.2019 г. – 520 лв., плюс още 440.18 лв., плюс още 405 лв. или общо 2341.18 лв.

При така установените факти съдът прави следните правни изводи:

Съгласно чл. 7, ал. 3 от ГПК /ДВ, бр.100/2019 г./ съдът служебно следи за наличието на неравноправна клаузи в договор, сключен с потребител. Приложеният към исковата молба договор попада под приложното поле на Закона защита на потребителите - заемателят отговоря на дефиницията за „потребител“ по смисъла на § 13, т.1 от ДР на ЗЗП. Контрактът има за предмет предоставяне на финансови услуги, свързани с дейността на кредитна институция, по смисъла на § 13, т.12 от ДР на ЗЗП.

Съобразявайки възраженията на ответницата, съдът констатира, че процесният договорът за паричен заем № 273410 нарушава няколко разпоредби от Закона за потребителския кредит, поради което е недействителен.

В договора е визиран годишен процент на разходите като абсолютна процентна стойност- 48.44 %. Не са посочени взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР по определения в Приложение № 1 начин, каквото е изискването на чл.11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Съобразно разпоредбата на чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредници за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Както в договора, така и в общите условия, липсва конкретизация относно начина, по който е формиран посочения ГПР, което води и до неяснота относно включените в него компоненти, а това от своя страна е нарушение на основното изискване за сключване на договора по ясен и разбираем начин /чл.10, ал.1 от ЗПК/.

Съгласно чл. 6.2 от договора, ако заемателят не предостави договореното в чл. 6.1 обезпечение в тридневен срок от сключване на договора, дължи неустойка в размер на 1341.72 лева. В случая не се спори, че ответницата не е представила обезпечение.

В глава четвърта от ЗПК е уредено задължението на кредитора преди сключването на договор за кредит да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В съображение 26 от преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити изрично се сочи следното: „В условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите-членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и следва да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те процедират по този начин“.

В този смисъл клауза, като уговорената в чл. 6 от договора, според която се дължи неустойка при неосигуряване в тридневен срок от сключване на договора на обезпечение чрез поръчителството на поръчител, който да отговаря едновременно на посочените в чл. 33 от общите условия изисквания, се намира в пряко противоречие с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. На практика подобна уговорка прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. По посочения начин се заобикаля и закона – чл. 33, ал. 1 от ЗПК, който предвижда, че при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата. С процесната клауза за неустойка в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение – недадено обезпечение, от което обаче не произтичат вреди. Подобна неустойка всъщност обезпечава вредите от това, че вземането няма да може да бъде събрано от длъжника, но именно тези вреди се обезщетяват и чрез мораторната лихва по чл. 33, ал. 1 от ЗПК. Подобно кумулиране на неустойка за забава с мораторна лихва е недопустимо и в този смисъл съдебната практика е константна. Такава неустойка, дори и същата да беше валидна, няма да се дължи и на основание чл. 83, ал. 1 от ЗЗД.

Съдът намира, че е налице несъответствие между посочения по договора ГПР и този, който реално се получава след прибавяне на неустойката по чл. 6 от договора. Тя представлява разход по кредита, който следва да бъде включен в ГПР, тъй като именно кредитодателят определя условията, на които следва да отговаря поръчителят, в който случай разходите по кредита биха надхвърлили предвидения от законодателя допустим максимум на ГПР от пет пъти размера на законната лихва съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПК.

Съгласно чл. 26, ал. 4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на

закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. В случая не е налице нито една от тези две хипотези – нищожните клаузи на процесния договор относно определянето на процента ГПР да бъдат заместени по право от повелителни норми на закона или че договорът за паричен заем би бил сключен и ако в него не е включена клаузата за ГПР, като се изходи и от характера на този договор, който е възмезден и включването на клауза за договаряне ГПР по него е въведено като изрично изискване в чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК (Решение № 30/09.03.2020 год. по в.т.д. № 33/2020 г. по описа на РОС).

Поради недействителност на договора за кредит, се дължи само чистата стойност, но не и договорна лихва, предвид чл. 23 ЗПК.

Неясното определяне на ГПР е самостоятелно основание за нищожност на договора, съгласно чл. 22 от ЗПК и като такова не е в състояние да породи присъщите за този тип сделка правни последици.

Ответницата представя доказателства, че още към 25.07.2019 г. в полза на заемателя по процесния договор за паричен заем е изплатила сума, значително надхвърляща чистата стойност по кредита. При това положение установителните претенции като неоснователни подлежат на отхвърляне.

Предвид неоснователността на иска, ищецът следва да заплати на пълномощника на ответницата 410 лв. – адвокатско възнаграждение, на основание чл.38, ал.2 от ЗА.

Мотивиран така, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения установителен иск на „АПС Бета България“ ЕООД, с ЕИК 203374133, със седалище и адрес на управление гр.София, район Триадица, бул. „България” 81, срещу М. В. Й., с ЕГН *****, за дължимост насумите: 802.59 лв. - главница по договор за паричен заем № 273410/14.02.2019 г., ведно със законната лихва от 04.09.2023 г., 110.63 лв. договорна лихва за периода 14.02.2019 г. - 18.02.2020 г. и 154.84 лв. лихва за забава за периода 18.02.2020 г. – 30.08.2023 г., предмет на заповед за изпълнение по ч.г.д.№ 4631/2023 г. по описа на Районен съд-Русе.

ОСЪЖДА „АПС Бета България“ ЕООД, с ЕИК 203374133, със седалище и адрес на управление гр.София, район Триадица, бул.„България” 81, да заплати на адв. Н. В. Т. от АК-Русе, на основание чл.38, ал.2 от ЗА, **410 лв.** адвокатско възнаграждение за настоящото производство.

Решението подлежи на обжалване пред ОС-Русе в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Русе: _____